

**Spånga-Tensta
stadsdelsnämnds
handlingsplan mot
våldsbejakande
extremism
2019**

Reviderad april 2019

stockholm.se

**xx stadsdelsnämnds handlingsplan mot våldsbejakande
extremism**
2019

Dnr:

Innehåll

Inledning och syfte	3
Ansvar och samverkan	3
Lokal lägesbild.....	5
Förebyggande arbete	9
<i>Förebyggande aktiviteter.....</i>	<i>9</i>
Förhindrande arbete.....	10
<i>Förhindrande aktiviteter.....</i>	<i>12</i>
Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler	12
<i>Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum ...</i>	<i>13</i>
Kompetenshöjande insatser	13
<i>Kompetenshöjande aktiviteter:.....</i>	<i>13</i>
Uppföljning.....	14

Inledning och syfte

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmana till eller delta i ideologiskt motiverade våldshandlingar för att främja en sak. Våldsbejakande extremistmiljöer kan utgöra ett hot till exempel mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick eller de politiska företrädarna på olika nivåer. På så sätt kan våldsbejakande extremistmiljöer utgöra ett hot mot hela demokratin och dessutom ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter. Den demokratiska processen underkänns av extremisterna och de ser det därför som motiverat att ta till odemokratiska metoder i kampen för att uppnå det de uppfattar vara det ideala samhället.¹

För att säkerställa Stockholms stads förmåga att förebygga och försvåra våldsbejakande extremism i staden beslutade kommunfullmäktige i maj 2016 stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism.² I riktlinjerna framgår att stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå. Handlingsplanerna ska innehålla en lokal lägesbild och därtill lämpliga lokala aktiviteter. Handlingsplanerna revideras årligen. I kommunfullmäktiges budget 2019 framgår arbetet mot våldsbejakande extremism ska utvecklas utifrån kunskap och forskning inom området.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism är riktat mot tre extremistmiljöer; den autonoma vänstermiljön, vit makt-miljön och den våldsbejakande islamistiska miljön. En miljö i det här sammanhanget är en samling grupper som delar en ideologisk grund. Att arbetet fokuserar på dessa beror på att Säkerhetspolisen bedömer att dessa grupper är de främsta hoten mot vår demokrati och också mest benägna att använda våld för sin sak.³ Läs mer om stadens arbete på <https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism/>

Ansvar och samverkan

Ansvar

I Stockholms stad verkar och vistas i olika utsträckning personer och grupperingar från alla de våldsbejakande extremistiska miljöer som identifierats i Sverige. Var de finns och hur aktiva dessa olika grupper är skiftar över tid och dessa förändringar kan ske snabbt. Att dessa miljöer ständigt förändras är därför en viktig utgångspunkt att ta hänsyn till för de nämnder i staden som arbetar med dessa frågor. Staden ska aktivt motverka våldsbejakande extremism i de stadsdelar där sådana rörelser har fått fäste. Åtgärder ska vidtas skyndsamt när det finns kunskap om etablerade extremistgrupperingar i ett område, kunskap om individer som rekryterar till extremistgrupper eller där individer uppvisar riskbeteenden om radikalisering. Det ska finnas tydliga rutiner för att på individnivå kunna hantera avhoppare och drabbade.

¹ *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (Ds 2014:4), s. 17 och 20

² Dnr 155-943/2015

³ Säkerhetspolisens årsbok 2017, s30-35

Stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner med verksamhetsspecifika analyser av nuläget och med riktade insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism. Samtliga nämnder ska genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte går till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män, eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism.

Stadens verksamheter har ett uppdrag att arbeta mot våldsbejakande extremism och berörda nämnder ansvarar för att aktiviteter som är lämpliga i förhållande till lägesbilden genomförs. Behovet av aktiviteter och aktiviteternas innehåll kan variera mellan olika delar av staden beroende på hur lägesbilden ser ut och vilka extremistiska grupper som finns lokalt. Berörda nämnder ansvarar vidare för att anställda inom de egna verksamhetsområdena har kunskap om området och känner till innehållet i nämndens handlingsplan. Nämnderna ska ha en lokal samordnare för detta arbete. Den lokala samordnaren ansvarar för att:

- Delta i stadens nätverk för samordnare mot våldsbejakande extremism och ha en nära samverkan med stadens centrala samordnare
- Löpande samverka med polisen och andra berörda aktörer lokalt för att ha en aktuell lägesbild.
- Vara kontaktpunkt från förvaltningen gentemot polisen och andra berörda aktörer i frågor som rör våldsbejakande extremism.
- Säkerställa informationsdelning till berörda aktörer inom förvaltningens verksamheter.
- Stödja förvaltningens verksamheter som berörs av frågan i sitt arbete.
- Säkerställa, tillsammans med kommunikatör, att förvaltningen har en tydlig och saklig information och kommunikation med invånarna.
- Att bevaka och följa frågan lokalt, regionalt och nationellt.

Samverkan

Stadens verksamheter ska ha en nära samverkan med polisen. Det lokala brottsförebyggande arbetet regleras i samverkansöverenskommelse med polisen. I frågor avseende våldsbejakande extremism ska lägesbild och handlingsplanens aktiviteter tas fram i samråd mellan nämnd och relevant polisfunktion.

Samverkan avseende våldsbejakande extremism ska infogas i den befintliga samverkan och de samverkansorgan som finns idag med polis, skola, socialtjänst, förskola och civilsamhället m.fl. Det är den som är ansvarig för samverkansforumet som är ansvarig för att våldsbejakande extremism tas upp med regelbundenhet vid möten.

Samverkan kring individer i risk att radikaliserar

I stadens verksamheter möter medarbetare individer i riskzon för destruktiva livsmiljöer och utanförskap, exempelvis kriminalitet och radikalisering. Det finns ett behov av att utveckla arbetssätt och metoder för att fånga upp och motverka att individer radikaliserar. Särskilt viktig i detta arbete är samverkan mellan skola, socialtjänst och polis och forum för sådan samverkan ska säkerställas.

Individer ska tillfrågas om samtycke till att dela relevant information med berörda aktörer rutinmässigt av stadens verksamheter så att samverkan kan ske på individnivå med polisen i så stor omfattning som möjligt. Detta är avgörande för att kunna förebygga och förhindra radikaliserings och våldsbejakande extremism.

Rutin vid oro/händelse rörande våldsbejakande extremism

För att tydliggöra rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer har en rutin tagits fram. Där beskrivs hur medarbetare i staden ska agera när de känner oro för en individ eller det har inträffat något som kan vara kopplat till våldsbejakande extremism.

Blankett för oidentifierad information

En blankett för oidentifierad information har tagits fram för att användas vid oro/händelser rörande VBE. Den finns på intranätet och ska fyllas i och skickas till förvaltningens samordnare. Blanketten är en del i arbetet med att kartlägga förekomsten av VBE lokalt.

Lokal lägesbild

Lägesbilden redovisas utifrån de tre olika extremistmiljöerna:

Autonoma miljö

Polisen uppger att det finns enstaka personer boendes i stadsdelsområdet som sympatiserar med den autonoma miljön. I avsaknad av konkreta aktiviteter gör polisen bedömningen att det

inte finns någon verksam autonom miljö i Spånga-Tensta stadsdelsområde. Under 2018 har tre brott med koppling till den autonoma miljön anmälts.

Inga tillståndsgivna/icke tillståndsgivna demonstrationer eller manifestationer med koppling till den autonoma miljön har genomförts i stadsdelsområdet under samma period. Polisen ser inte några tecken på att den autonoma miljön kommer att förändras inom de närmsta två till tre åren. Läget kan dock förändras om enskilda brottsaktiva startar upp ett mera organiserat nätverk av något skäl.

Affischer och/eller klistermärken relaterade till den autonoma miljön (Antifascistisk aktion, AFA) har vid två tillfällen under 2018 uppmärksammats av förvaltningens verksamheter, i Tensta centrum samt vid Spånga idrottsplats. Vid fyra tillfällen under 2018 har personal uppmärksammat hot/kränkningar kopplat till den autonoma miljön i direkt anslutning till en förskoleverksamhet. En vuxenutbildningsenhet har vid ett tillfälle rapporterat våld kopplat till den autonoma miljön.

Vit makt-miljön

Polisen uppger att det finns enstaka personer som bor i stadsdelsområdet som sympatiserar med vit makt-miljön, men i avsaknad av konkreta aktiviteter gör polisen bedömningen att det inte finns någon verksam vit makt-miljö i Spånga-Tensta stadsdelsområde. Under 2018 har ett brott med koppling till vit makt-miljön anmälts.

Under förra året genomfördes inga tillståndsgivna/icke tillståndsgivna demonstrationer eller manifestationer med koppling till vit makt-miljön i stadsdelsområdet. Polisen ser inte några tecken på att detta kommer att förändras inom de närmsta två till tre åren. Läget kan dock förändras om enskilda brottsaktiva startar upp ett mera organiserat nätverk av något skäl.

Affischer och/eller klistermärken relaterade till vit makt miljö-har vid sex tillfällen under 2018 uppmärksammats av förvaltningens verksamheter på olika platser i Spånga. Det gäller vit maktgrupperingarna Det fria Sverige och Nordisk ungdom.

En rektor rapporterar händelse av flygblad/affischering kopplat till vit makt-miljön

Islamistisk extremistmiljö

Under 2018 dömdes fyra individer, folkbokförda i Spånga-Tensta stadsdelsområde, för att ha finansierat IS verksamhet. Utöver dessa bedömer polisen att det finns andra radikaliserade islamistiska individer i Järvaområdet, men dessa finns inte i brottsregistret. Det handlar dels om terrorrelaterad stödverksamhet såsom finansiering och rekrytering och dels om koppling mellan extremistiska uttryck och ekonomisk brottslighet såsom stölder, bedrägerier och bidragsbrott. Risken att dessa personer ska planera/genomföra ett attentat bedöms låg.

Antalet resande till Syrien har avtagit eftersom det tidigare kalifatet inte finns kvar. Resor för att ansluta sig till Al Shabab i Somalia förekommer dock fortfarande enligt polisen. I stadsdelsområdet finns sedan tidigare individer som återvänt från krigsdrabbade områden såsom Syrien och Irak. Rekrytering till islamistiska extremistmiljöer bedöms pågå i Järvaområdet, både i det offentliga rummet och inom den privata sfären. Ett sätt att kontakta och fånga upp unga personer är enligt polisen via olika datorspel online och sociala medier.

Inga tillståndsgivna/icke tillståndsgivna demonstrationer eller manifestationer med koppling till islamistisk extremism har genomförts i stadsdelsområdet under 2018.

I stadsdelsområdet finns Hizb-ut-tahrir, en fundamentalistisk panislamisk rörelse som inte har en uttalad våldsbejakande grund, men som är omstritt och förbjudet i många länder, exempelvis Tyskland och Ryssland. Inför valet 2018 var rörelsen aktiv i stadsdelen i syfte att påverka muslimer att inte delta i valet.

Under januari-mars 2019 har det inkommit orosanmälningar till socialtjänsten rörande både barn och vuxna, med koppling till våldsbejakande extremism. Denna typ av orosanmälningar hanteras enligt gällande lag och gängse rutiner.

Kartläggning

Förvaltningens lokala lägesbild baseras på information från polisen, berörda externa aktörer (en fastighetsägare och två föreningar) samt stadens egna verksamheter. Informationen har inhämtats via samverkansmöte, runda bordssamtal, mejlkorrespondens samt en enkät framtagen av stadsledningskontoret. Enkäten har besvarats av 13 enhetschefer inom Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning samt av tre skolor i området, tre enheter inom arbetsmarknadsförvaltningen samt trafikkontoret. Lägesbilden gör inte anspråk på att vara heltäckande.

Tre enheter inom arbetsmarknadsförvaltningen som är lokaliserade i Kista, men med båda stadsdelsområdena i sitt upptagningsområde, har svarat på enkäten. Det framkommer att två personer uttryckt åsikter kopplat till islamistisk extremism. Vid fyra tillfällen har anhöriga uttryckt oro för släkting. Flygbladsutdelning och personer som burit symboler kopplat till islamistisk extremism har uppmärksammats. Personal vid jobbtorg i Kista har träffat två personer som har varit öppna med att de rest iväg för att kriga, varav den ena uppgav att hen krigade mot IS.

Civilsamhället uppger att de under flera års tid kommit i kontakt med islamistisk extremism i Tensta. Ledare inom en förening upplever att många unga människor pratar på ett annorlunda sätt kring religion idag jämfört med tidigare. Civilsamhället önskar att befintlig samverkan mellan civilsamhälle, polis och förvaltning utvecklas. De önskar även stöd från förvaltningen i hur de kan uppmärksamma extremism, exempelvis vilka symboler som är utmärkande.

Resultat från förvaltningens enkät

- Det finns önskemål om utökad samverkan mellan förvaltningen och externa aktörer; polis, kriminalvård, föreningar, trossamfund, anhöriga och psykiatri.
- Den interna samverkan inom staden (rörande Individ och familj samt skolan) kan utvecklas.
- Stadens centralt framtagna vägledning kring våldsbejakande extremism har god spridning och den har använts i olika sammanhang såsom arbetsplatsträffar, föreläsning samt diskussionsunderlag.
- Förvaltningens lokala handlingsplan kring våldsbejakande extremism har god spridning bland chefer, dock inte bland förvaltningens medarbetare.
- Medarbetare inom förvaltningen har främst deltagit i den utbildning som den lokala samordnaren VBE har erbjudit under 2017-2018. Behov finns av ytterligare utbildning för att höja kompetensnivån. Enklare utbildningsmaterial med information om stadens

policy och förvaltningens rutiner efterfrågas. Stadens webbutbildning ses som ett bra sätt att höja den generella kunskapsnivån i förvaltningen om våldsbejakande extremism

Avslutningsvis rapporterar trafikkontoret att klotter som kan ha koppling till våldsbejakande extremism har anmälts vid fyra tillfällen. Det är oklart vilken extremistmiljö som avses.

Analys

Utifrån den lokala lägesbilden kan förvaltningen konstatera att den islamistiska extremistiska miljön är vanligast förekommande i stadsdelsområdet. Både vit makt-miljön och den autonoma miljön finns representerad, men i mindre omfattning. Detta ligger i linje med tidigare års lägesbilder.

Förebyggande arbete bedrivs sedan lång tid och på olika nivåer inom förvaltningens verksamheter: universell, selektiv och indikerad prevention. Förvaltningen bedömer att arbetet mot våldsbejakande extremism, som ska omfatta samtliga extremistmiljöer, ska inkluderas i befintligt arbete.

Under våren 2019 har förvaltningen mottagit oroanmälningar rörande både barn och vuxna med koppling till islamistisk extremism. Detta är en ny företeelse för förvaltningen vilket har föranlett upprättandet av interna rutiner.

Trots att förvaltningen redan deltagit i kompetenshöjande insatser kopplat till våldsbejakande extremism finns behov av ytterligare utbildningsinsatser. Förvaltningen ser behov av att alla medarbetare ska ha en grundkännedom om dessa frågor för att på så sätt tidigt kunna uppmärksamma tecken, exempelvis symboler. I arbetet med att ta fram den lokala lägesbilden har det även blivit tydligt att civilsamhället efterfrågar liknande grundkunskap.

Förvaltningen kan konstatera att spridningen av den lokala handlingsplanen behöver förbättras, för att säkerställa att all personal har kännedom om denna.

Förvaltningen bedriver samverkan på flera olika arenor och med många aktörer. Både enkätundersökningen och civilsamhället efterlyser mer samverkan, men förvaltningen bedömer det som mest prioriterat att initialt se över befintliga samverkansforum och säkerställa att våldsbejakande extremism inkluderas i dessa.

Under 2019 tas tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning en gemensam trygghetsstrategi fram. Viktiga strategiska utgångspunkter i denna är att motverka utanförskap, våld och annan kriminalitet samt att utveckla samverkan med olika aktörer för att skapa attraktiva och trygga stadsdelsområden. Denna handlingsplan mot våldsbejakande extremism hänger tätt samman med trygghetsstrategin och det förebyggande arbetet är centralt i båda.

Förvaltningens grundtanke är att arbetet mot våldsbejakande extremism ska inkluderas till att bli en del av det ordinarie arbete som bedrivs inom förvaltningen. Detta föranleder kompetenshöjande insatser och insatser i form av informationsspridning både internt och externt till olika samverkansaktörer.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete handlar bland annat om att öka medvetenheten i demokratifrågor, samt att bedriva ett förebyggande arbete mot utanförskap, våld och annan kriminalitet. Hur normer kring kriminalitet och en våldsbejakande mansroll skapas och kan förändras är viktigt i detta. Insatserna handlar inte specifikt om radikaliserings och extremism, utan är generellt förebyggande och arbete bedrivs redan i staden – i förskolor och skolor, på mötesplatser för unga, inom socialtjänsten, genom det arbete ideella organisationer utför.

Frågan om vad det är som gör att våldsbejakande extremistiska grupper växer fram i ett samhälle är mycket komplex. Generellt rör det sig alltid om samverkande faktorer. Inget enskilt förhållande kan tillskrivas skulden för att extremistmiljöer växer fram. En grundförutsättning för att enskilda personer inte ska dras till våldsbejakande extremistmiljöer är att barn och unga får en bra uppväxt, ges goda förutsättningar till bra resultat i skolan, en rik och meningsfull fritid och arbete eller sysselsättning. Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism ska vila på att det finns god tillit, jämlikhet och delaktighet.

Tidig upptäckt

Inom ramen för arbetet mot våldsbejakande extremism är det viktigt att upptäcka extremistiska miljöer och personer i riskzon att radikaliseras i ett tidigt skede. Medarbetare som jobbar med frågan behöver känna till den lokala lägesbilden. Kunskap om olika gruppers symboler och andra kännetecken, till exempel kläder, är också betydelsefull liksom kunskap om vart medarbetare och medborgare ska vända sig när det finns misstanke att en person håller på att radikaliseras eller på annat sätt stödjer, rekryterar eller förespråkar våldsbejakande extremism.

Stadens arbete ska fokusera på att motverka utanförskap och förebygga att enskilda individer attraheras av våldsbejakande miljöer. Arbetet mot våldsbejakande extremism ska inkluderas i det befintliga främjande och förebyggande arbetet och kombineras med demokratistärkande insatser och aktiviteter för att skapa ett motståndskraftigt samhälle. Insatserna är beroende på vilken typ av extremism det handlar om och ska ske utifrån individuella förutsättningar

Förebyggande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Från februari 2019 erbjuds alla förstagångsföräldrar som skriver in sig på BVC Spånga-Tensta hembesök av en BVC-sköterska och en föräldrarådgivare vid sex tillfällen under barnets första 15 månader inom ramen för det utökade hembesöksprogrammet. Syftet är att tidigt erbjuda stöd samt skapa tillit till förvaltningens verksamheter och personal.	Familjecentralen, som består av olika aktörer: Spånga-Tensta sdf, mödravård och barnavårdscentral.	190201 och tv.	BVC följer upp programmet. Inom stadsdels förvaltningen följer föräldrarådgivarna upp metoden med uppföljningsverktyget för STIS (Stärkt tidigt stöd i samverkan).

Öppna förskolan i Spånga-Tensta kommer att koppla an till hembesöksprogrammet genom att erbjuda ett extra hembesök eller träff på öppna förskolan av förskollärare som annars jobbar på öppna förskolan. Besöket fokuserar på förskolans verksamhet och syftar till att öka antalet barn/föräldrar i öppna förskolan och i förlängningen inskrivningsgraden i ordinarie förskola.	Avdelningen för förskola.	Uppstart under 2019.	VB
Föräldrar till barn 0-18 år erbjuds föräldraprogram som ger handfasta råd och forskningsbaserad kunskap, i syfte att förebygga problem i relationen mellan barn och föräldrar.	Avdelningen för individ och familj.	Löpande	VB
Informationsmaterial om hur staden arbetar med våldsbejakande extremism sprids till externa samverkansaktörer i stadsdelen, exempelvis arbetsförmedling och psykiatri.	Stadsdels förvaltningens samordnare VBE.	2019	VB
Genom kompetenshöjande insatser samt intern informationsspridning av handlingsplanen ska förvaltningen säkerställa att all personal har en grundkunskap om VBE. Detta för att kunna upptäcka och bemöta frågor och ärenden kopplat till VBE.	Enhetschefer.	Klart 2019	VB
Se över strukturen för samverkan med civilsamhället och trossamfund i samverkan med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning.	Stadsdels förvaltningens samordnare VBE		VB

Förhindrande arbete

Det förhindrande arbetet är de insatser och åtgärder som riktas mot personer som håller på att hamna i, eller befinner sig i våldsbejakande extremistmiljöer. Stadens verksamheter har till uppgift att, inom ramen för sina respektive uppdrag, förebygga att individer dras in i våldsbejakande extremism och stödja dem som är involverade att lämna dessa miljöer. Det är behoven som följer av de våldsamma handlingarna eller risken för sådana handlingar, inte åsikterna, som ska leda till eventuella insatser och åtgärder. Insatserna är beroende på vilken typ av extremism det handlar om och ska ske utifrån individuella förutsättningar.

Allmänt om socialtjänstens arbete

Socialtjänsten har enligt lagstiftning det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver. Det finns dock inga lagar som stödjer kommuner i att sätta in tvångsåtgärder mot personer som exempelvis återvänt från krig eller rör sig i miljöer med våldsbejakande extremism.

Om en person vill ha stöd kan socialtjänsten erbjuda insatser. Alla ärenden utgår ifrån individens behov, vilket säkerställer att rätt stöd ges utifrån varje enskild individs förutsättningar. Om individen samtycker till att information delas mellan myndigheter och aktörer kan stödet erbjudas inom ramen för tex sociala insatsgrupper.

Avhopparverksamhet

I Stockholms stad ska socialtjänsten ha förmåga och förutsättning att underlätta för dem som vill lämna en våldsbejakande miljö och åtgärder ska kunna vidtas. Insatser som utgör stöd till individer som är motiverade att lämna extremistiska miljöer bedöms utifrån motsvarande kriterier som idag används för att ge stöd till individer som vill lämna grov brottslig verksamhet.

Avhopparverksamhet kan erbjudas inom ramen för den stadsövergripande avhopparverksamheten eller i sociala insatsgrupper, SIG. Vid socialförvaltningens enhet för hemlösa finns den stadsövergripande avhopparverksamheten. Verksamhet är tillgänglig för de individer som har ett särskilt skyddsbehov, vilket bedöms av polisens personsäkerhetsverksamhet. SIG riktar sig till kvinnor och män, som behöver stöd för att lämna en kriminell livsstil. Inom ramen för detta arbete finns även möjlighet att ta emot personer som vill lämna extremist-miljöer. En förutsättning för att ge stöd till personer som fyllt 18 år är att de har en egen vilja till förändring. För att ingå i en social insatsgrupp måste individen lämna sitt samtycke till att relevant information kan delas mellan berörda myndigheter. Det finns inga särskilda insatser kopplade till avhopparverksamheten utan består av socialtjänstens ordinarie verksamhet såsom behovsprövade insatser i såväl öppna former som i form av placering utanför hemmet, både enligt socialtjänstlagen och, för individer som inte fyllt 20 år, lagen om vård av unga (LVU) och erbjuda råd och stöd. Alla insatser som beviljas ges utifrån från de individuella behov och förutsättningar som råder i det enskilda fallet.

Stöd till anhöriga

Personer som drabbas av våldsbejakande extremism ska få stöd och trygghet. I akuta situationer kan stöd ges enligt samma principer som för andra brottsoffer. I denna grupp inkluderas anhöriga. Insatserna anpassas utifrån att olika former av våldsbejakande extremism tar sig olika uttryck. Socialtjänstens ordinarie verksamheter har ett ansvar för att kunna stödja anhöriga inom ramen för socialtjänstens uppdrag att tillhandahålla service, råd och stöd.

Stadsövergripande vbe-team

Socialförvaltningen har inrättat ett team vars uppdrag är stadsövergripande och handlar om att i samverkan med polis erbjuda stöd till identifierade återvändare från krigsdrabbade områden såsom Syrien och Irak. Teamets målgrupp är vuxna individer utan barn och målsättningen är att vid ett möte tillsammans med polis erbjuda hjälp och stöd. Kontakten tas efter en polisiär bedömning kring lämplighet och mötet sker tillsammans med polis och representant från den stadsdelsförvaltning individen tillhör. Om individen vill så kommer stadsdelsförvaltningen tillsammans med den enskilde överens om hur ett stöd skulle kunna byggas upp. När det gäller personer som har minderåriga barn och där det finns en oro kring barnen gör polisen en orosanmälan till ansvarig stadsdel. I dessa ärenden kan teamet bistå stadsdelsförvaltningen med konsultativt stöd. Utöver den kontaktskapande verksamheten och konsultativa stödet kommer teamet att bidra till att utveckla arbetssätt och metoder i samverkan med stadsledningskontoret och andra myndigheter.

Förhindrande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Fältverksamheten uppmärksammar inom sina ordinarie uppdrag tecken på våldsbejakande extremism.	Enhetschef	Löpande.	Löpande
Social insatsgrupp ska bygga upp en struktur för att kunna erbjuda individuellt stöd till VBE-sympatisörer och deras anhöriga.	Enhetschef	Under 2019	VB
I alla befintliga samverkansforum, med externa partners, säkerställa att VBE-frågan inkluderas.	Sammanställande till respektive samverkansforum.	Löpande	VB.
I samverkan med socialförvaltningen och arbetsmarknadsförvaltningen genomföra workshop för personal inom ekonomiskt bistånd och Jobbtorg Stockholm i syfte att tydliggöra rutiner och ansvar vid särskild händelse gällande våldsbejakande extremism.	Enhetschef ekonomiskt bistånd	Våren 2019	VB
Sprida information till förvaltningens medarbetare om den upprättade interna rutinen kring VBE-ärenden.	Stadsdelens VBE-samordnare.	Fram till T2an.	T2an
Säkerställa att alla medarbetare inom förvaltningen arbetar enligt den interna rutin som upprättats.	Enhetschefer	Fram till T2an	T2an.
Informera medarbetare och invånare om ”Tyck-till appen”, så att den kan användas när händelser (klotter och skadegörelse) kopplat till VBE uppmärksammas.	Stadsdelens VBE-samordnare.	Löpande	VB
Om det stadsövergripande vbe-teamet får information som berör stadsdelsområdet har stadsdelsförvaltningen i uppdrag att samverka med dem i arbetet, vilket framkommer i intern rutin.	Enhetschef	Löpande	VB
Implementera den stadsövergripande vägledningen för ärenden gällande barn och unga som återvänder från krigsdrabbade områden, med eller utan vårdnadshavare, eller som fortfarande befinner sig i krigsdrabbade områden.	Stadsdelens VBE-samordnare	Påbörjas 190501	VB

Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler

Riktlinjerna för Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism anger tydligt att stöd i form av ekonomiska bidrag från staden inte ska ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till, eller stödjer, våldsbejakande extremism ska fräntas all typ av stöd i den mån de har sådant.

Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Implementera de nya stadsövergripande rutinerna för såväl föreningsbidrag som uthyrning av lokaler beslutade av stadsledningskontoret.	Avdelningen för kansli och kommunikation	190901	VB

Kompetenshöjande insatser

Behovet av kunskapshöjande åtgärder är fortsatt stort. En webbaserad grundutbildning avseende våldsbejakande extremism har tagits fram och finns i alla anställdas utbildningsportal. Förvaltningarna säkerställer att relevant personal genomgår grundutbildningen samt deltar i andra stadsövergripande utbildningar som anordnas.

Som ytterligare stöd för stadens medarbetare finns stadens kunskapsunderlag om arbetet mot våldsbejakande extremism samlat på en intranätssida

<https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism/>

På sidan finns en vägledning för arbetet mot våldsbejakande extremism, kontaktuppgifter till alla samordnare, handlingsplaner, symbolsammanställning, rapporter, boktips, poddar filmade föreläsningar m.m.

Kompetenshöjande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Säkerställa att handlingsplanen, samt intern rutin, är känd av alla medarbetare inom förvaltningen genom en intern informationskampanj. Även sprida information om intranätssidan där all information om VBE finns samlad.	Stadsdelens VBE-samordnare	Fram till T2an	T2an
Handlingsplanen ska vara en del av introduktionsprogrammet för nyanställd personal.	Enhetschefer	Löpande	VB
Säkerställa att alla medarbetare i Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning genomför stadens webb-utbildning om VBE. Detta för att anställda behöver ha kunskap om vilka tecken som är typiska för radikaliseringsprocessen för att på så sätt öka förmågan hos anställda att reagera på avvikelser, samt hur man tolkar klotter, skadegörelse etc.	Enhetschefer	Löpande	VB
Säkerställa att berörda medarbetare deltar i de utbildningar rörande VBE som kommer att anordnas centralt utav staden.	Enhetschefer.	Löpande	VB
Representant från stadsdelsförvaltningen deltar i VBE-nätverk av både nationell och lokal karaktär för att hålla sig ájour.	Stadsdelens VBE-samordnare	Löpande	VB

Se över möjlighet till att erbjuda civilsamhället information om VBE.	Stadsdelens VBE-samordnare	Löpande	VB
---	----------------------------	---------	----

Uppföljning

Enligt stadens riktlinjer ska handlingsplanen behandlas av ansvarig nämnd och godkännas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska följas upp årligen inom ramen för ordinarie styrning under inriktningsmålet En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.

Handlingsplanen revideras årligen utifrån aktuell lägesbild. Lägesbilden tas fram tillsammans med andra berörda nämnder samt i samarbete med polisen. Nästa revidering sker i samband med tertialrapport 1 2020.